

Že v uvodu smo omenili, da se je pri svojih kompozicijah pogostoma ravnal po tujih vzorcih, zlasti po romantikih. V začetku mu je Schnorrova biblija dobro služila; pa tudi spomini na Benetke so mu prav prišli. Kolikokrat je porabil gornjo polovico Tizianove Assunte, zlasti Boga Očeta! Tega srečavamo na mnogih Wolfovih freskah, n. pr. na čelu kapelice na Dobrovi, na 3. Marijinem znamenju blizu Sela; najbolj pa je Assunto posnel v župni cerkvi na Premu, kjer je uporabil tudi oba angela ob Bogu Očetu in gornji del Marije. Sv. Martina na pročelju župne cerkve v Šmartinu pri Kranju je deloma modeliral po Kaulbachovi sliki: Razdejanje jeruzalemsko.

Svojih osnutkov pa Wolf ni hranil, ampak sproti trgal. Zato je bila njegova umetniška zapuščina prav siromašna. Bržkone so osnutki za Vipavo edini, ki so se ohranili.

Do l. 1872. je navadno vsako sliko najprej sivo v sivo naslikal, potem šele jo je prebarval. Pozneje je to tehniko opustil. Modelov navadno ni rabil. Večkrat je dejal, da se morajo modeli na cesti študirati. Včasih je pa vendar rabil tudi modele. Nekoč je slikal Immaculato in ni vedel, kako bi roko naslikal; zato se je dal sam fotografirati v takem položaju, da mu je mogla roka služiti za vzorec. Tako se je ohranila Wolfova druga fotografija.

Prikupne so Wolfove oljnathe slike; večjo slavo si je pa pridobil s freskami. Začetkoma je slikal bolj trdo, polagoma pa bolj uglajeno in živahneje.

V njegovem času je bil na Kranjskem freskist tudi Kurz pl. Goldenstein; toda ta je freske slikal kakor oljnathe slike, z močnimi, težkimi, temnimi barvami, n. pr. v Logu pri Vipavi; a te prenasičene barve ne napravljajo ugodnega vtiska. Wolfove freske so prijetne, lahne, svetle, barve ubrane.

Tudi Štefan Šubic je slikal svojčas freske, pa tiste tehnike kot samouk ni mogel imeti, kakor jo je imel Wolf. Ni torej čuda, da so Wolfa kot znamenitega freskista vabili na razne kraje. Tako je ohranil slikanje na mokri omet v naši domovini, da v zadnjih 200 letih ni nikdar prenehalo. Nadaljeval je, kar so osnovali Elija Wolf (1592), Almanach (1693), Quaglio od l. 1704. dalje, kar so nadaljevali Frančišek Jelovšek od l. 1731., Frančišek Jamšek od l. 1748., A. Zebey (ok. 1760), Andrej Herrlein (1786), Potočnik ok. 1800., Leopold Leyer do 1828, Langus do 1855. Z Wolfom je ta vrsta slikarstva na Kranjskem zopet pričela cveteti in vlada še dandanes v njegovih učencih, torej že 50 let.

Pri freskah je Wolf včasih zamudil pravi čas. Zidar mu je pripravil potrebno ploskev; Wolf je prišel pogledat, pa se obrnil in odšel, češ da je omet še premoker in da treba še nekoliko časa po-

čakati. Ko se je povrnil, je bil omet pogostokrat že presuh.

Wolf sploh ni bil hiter delavec. Pogostoma je tožil, da ni za delo razpoložen. Ker pa je bilo delo navadno vezano na gotov čas, je moral zadnje trenutke zelo hiteti, da je mogel delo dovršiti. Da pa taka naglica ni bila v korist delu samemu, je pač lahko umeti.

Poleg tega je grenka usoda ovirala moža pri delu in mu jemala veseli in živahni polet. V tem oziru so mu pač tudi drugi naši umetniki podobni. Koliko nadobudnih začetnikov smo že imeli, toda kje so tisti sadovi, ki smo si jih obetali od njih? Nekateri niso dovršili svojih šol, temveč so prej omagali, drugi so srečno končali svoj uk, pa so se pozneje zanemarili in so opešali in zaostali. Oplašil jih je prvi neuspeh. Tudi umetnik mora imeti ne le veselje do dela, ampak tudi vztrajnosti. Kakor ne pade nihče

PORTRET: JANEZ WOLF

učen z neba, pravtako se mora tudi umetnik vedno dalje učiti in učiti, mora se v svoje delo vglobiti in mora premišljevat. Premišljevanje je temelj umetnosti. Zato je Wolf prav govoril, da mora premišljevat, da mora iskati idej za svoje delo, samo ravnati bi se moral tudi po tem načelu. Premišljuje se pa težko po gostilnah in kavarnah, ampak v tihi samoti. Es bildet ein Talent sich in der Stille. Za tako premišljevanje pa je Wolfu vsled nerednih življenjskih razmer nedostajalo časa. Najboljši čas za tako osnovno delo je bil izgubljen. Führich n. pr. je zvečer, ko so šli otroci počivat, vzel risanko v roke in risal, črtal, snoval, izpreminjal svoje osnutke, dan za dnevom. In niso li vsled tega njegove risbe tako veličastne, misli tako izvirne in globoke, izvršitev pa tako pesniško-ljubka? V njih se nahaja življenje — misel, plod globokega premišljevanja. Kakor ni govornik, kdor ne premišljuje, tako tudi ni slikar in sploh umetnik, kdor te skrivnosti ne ume. Kako izurjeno, blestečo tehniko je imel Juri Šubic, da so